

Nõuandeid veosekindlustuse ja vedaja vastutuskindlustuse lepingute sõlmimisel

Olavi-Jüri Luik
Vandeadvokaat
Advokaadibüroo LEXTAL
olavi-juri.luik@lextal.ee

Veosekindlustus

Kontrolli, mis on kindlustatud ese ehk kindlustusobjekt

- CMR konv art 1 p 1 - konventsiooni kohaldatakse igasuguse kauba autoveo lepingu suhtes, mida tehakse tasu eest sõidukiga, v.a. postikonventsiooni puudutavad veod, surnute vedu ja korterisisustuse kolimine.
- Kindlustusseltsid aga piiravad seda. Kõikidel kindlustusseltsidel on kindlustusobjekti välistuste kataloog, nt dokumendid, relvad jne.

Veosekindlustus

Näide kindlustusobjekti välistuste kataloogist:

Alkohol, tubakatooted, kodumasinad, koduelektronika, salvestustehnika, heli- ja infokandjad, muusikariistad, kaamerad, nahk- ja karusnahatooted võivad olla varguse vastu kindlustatud tingimusel, et transpordivahendi kaubaruum on metallist.

Kas selline tüüptingimus on kehtiv?

Veosekindlustus

Kontrolli, mis on kindlustusväärtus

- VÕS § 508 lg 1 (**dispositiivne**) - Veose kindlustusväärtus on selle harilik väärtus saatmiskohas kindlustuse alguse ajal. Seda loetakse kindlustusväärtuseks ka kindlustusjuhtumi toimumise ajal.
- **Kindlustusselts A:** veetavate kaupade kindlustusväärtuseks on nende kaubaarves kajastatud väärtust käesoleva kindlustuslepingu jõustumise asukohas ja ajahetkel.

Veosekindlustus

Kontrolli, mis on kindlustusväärtus

- **Kindlustusselts B:** Kindlustusväärtus on veose turuväärtus marsruudi lähtekohas. Veose turuväärtus määratakse vastavalt ostu-müügi lepingutele, kaubaarvetele, saatelehtedele või muudele dokumentidele, mis määravad veose väärtuse marsruudi lähtekohas. Kindlustusväärtus ei sisalda käibemaksu või muid seadusega ettenähtud tagastatavaid makseid.

Kumb ta siis on: kas turuväärtus või kaubaarvetes kajastatud väärtus?

Kas väärtus saatmiskoha alguses või lepingu jõustumise kohas?

Veosekindlustus

Kontrolli, mis on kindlustusväärtus

Kas kindlustusselts saab öelda, et ta ei arvesta hariliku väärtusega saatmiskohas kindlustuse alguse ajal vaid asendusväärtusega? Või tugineda VÕS §-idele 479 lg 2 või 480 lg 3?

Näiteks Kindlustusselts B tingimus:

Kui kahjustatud veose osa on võimalik asendada, siis hüvitatakse selle osa asendamise kulud (k.a transpordikulud) eeldusel, et need kulud ei ületa veose kindlustusväärtust.

Veosekindlustus

Kas selline tingimus on kooskõlas VÕS-i ja kindlustusväärtuse definitsiooniga?

Mis saab kui saatmiskoha väärtus on 100 000 eurot aga kindlustusandja leiab asendamisena pakkumise summale 80 000 eurot?

Harju Maakohtu lahend tsiviilasjas nr 2-12-36744.

Veosekindlustus

- Käibemaksuga või käibemaksuta?
- Kindlustan käibemaksuga aga hüvitan???
- Näiteks: kaupade kindlustusväärtuseks on nende kaubaarves kajastatud väärtus.

Seega siseriikliku veo puhul on käibemaks alati kindlustusväärtuses.

Veosekindlustus

Kindlustusselts B

- **Õige lahendus:** Kindlustusväärtus ei sisalda käibemaksu või muid seadusega ettenähtud tagastatavaid makseid.

ja sellest tulenevalt ka:

- Hüvitamisele ei kuulu kindlustusvõtjale või soodustatud isikule käibemaksuseaduse või muude õigusaktide alusel tagastatav käibemaksu osa või muud tagastatavad maksed.

Veosekindlustus

Kontrolli, mis on kindlustusjuhtum

- Lihtne selgitus. **Kindlustusselts A**: Kindlustusjuhtumiks on kindlustatud veose kahjustumine, hävimine või kaotsimine, mis on põhjustatud kindlustustingimustes sätestatud ja kindlustusperioodi jooksul, kindlustuskaitse kehtivuse ajal ning kindlustuse kehtivuspiirkonnas toimunud ootamatust ja ettenägematust sündmusest või sündmustest.

Kumb on lihtsam: koguriskikindlustus või määratud riskidega leping?

Kontrolli välistuste katalooge

- Mida tähendab:
- Kindlustus ei kata kahju, kaotust või kulutusi, mis seonduvad kindlustusvõtja või tema alluvate tahtliku väärtegutsemise või raskekujulise hoolimatusega.
- Kindlustus ei kata kahju, kaotust või kulutusi, mis seonduvad hõivamisega.

Veosekindlustus

Kes katab kahju vähendamise kulud?

Kas kindlustusandja võib veosekindlustuse kahjuhüvitisest maha arvata laeva päästmiseks kantud kulud?

Harju Maakohtu lahend nr 2-12-36744

Vedaja vastutuskindlustus

- **Millist katet kindlustusvõtja vajab?**

CMR konventsiooni artikkel 17 p 1 - Vedaja vastutab kauba täieliku või osalise kaotsimineku või vigastamise eest kauba veoks vastuvõtmise hetkest kuni üleandmise hetkeni, samuti kohaletoimetamisega viivitamise eest.

VÕS § 792 lg 1 - Vedaja vastutab veotähtaja ületamisest tekkinud kahju eest, samuti kahju eest, mis tekib veose kaotsiminekest või kahjustumisest ajavahemikul veose vedamiseks vastuvõtmisest kuni veose üleandmiseni.

Seega – kas kindlustusjuhtum ei peaks olema vastavate normide realiseerumisest tulenev vastutus?

Vedaja vastutuskindlustus

- Mis on aga praktikas kindlustusjuhtum ja kuidas seda piiratakse:

Kindlustusselts A: Hüvitamisele ei kuulu nõuded, mille põhjuseks on kindlustusvõtja õigusvastane tegevus.

Aga õigusvastane on ju igasugune kahju tekitamine. Kas siis õige sõidukiirusega ja kainenena põhjustatud liiklusõnnetus polegi kindlustusjuhtum? Milline üldse on vastutuskindlustuse kindlustusjuhtum sellise välistuse korral?

Vedaja vastutuskindlustus

- Mis on aga praktikas kindlustusjuhtum ja kuidas seda piiratakse:
- **Kindlustusselts A:** Hüvitamisele nõuded, mille põhjuseks on sõitmine liikluseks suletud territooriumil.

Kas siis asutuse tõkkepuuga suletud territooriumil, nt sadamas, tekkinud kahjusid ei hüvitatagi?

Vedaja vastutuskindlustus

- Miks on nii, et **Kindlustusselts A** puhul on raske hooletus hüvitist vähendada võiv asjaolu aga **Kindlustusselts B** puhul välistus?

Riigikohus leidis lahendis nr 3-2-1-35-11, et sõidukijuht, kes ületab libedal teel piirkiirust 6,25% , on käibes jätnud järgimata vajaliku hoolsuse olulisel määral, st tema käitumine on vaadeldav raske hooletusena.

Vedaja vastutuskindlustus

Kindlustusselts C välistab kahju hüvitamise ka tehniliselt ebakorras transpordivahendi kasutamisel.

Kui tegemist on koguriskikindlustusega, siis mida saab kindlustusvõtja võtta ette enda kaitseks kui puudub põhjuslik seos?

Vedaja vastutuskindlustus

- Õigusabikulud – kelle kohustus ja kuidas?

VÕS § 511

- (1) Kindlustus katab kindlustusvõtja, kelle vastu on esitatud nõue, kulud õigusabile ulatuses, milles kindlustusvõtja võis selliseid kulusid pidada vajalikuks oma õiguste kaitseks kohtus ja kohtuväliselt, isegi juhul, kui esitatud nõue osutub alusetuks.
- (2) Kindlustus katab ka kriminaalmenetluses ja halduskohtumenetluses kindlustusvõtja huvide kaitseks kantud kulud, kui menetluses tuvastatavad asjaolud võivad saada aluseks kindlustusvõtja tsiviilõiguslikule vastutusele kahjustatud isiku ees, niivõrd, kuivõrd need kulud kantakse vastavalt kindlustusandja juhistele. Kindlustusandja peab kindlustusvõtja nõudmisel kulud ette tasuma.

Vedaja vastutuskindlustus

- Aga kindlustusseltsid?

Kindlustusselts C

Kindlustusjuhtumi toimumisel on kindlustatud isik kohustatud kooskõlastama kahjujuhtumi käsitlemisega tehtavad õigusabikulud.

Kindlustusandja vabaneb kindlustuslepingu täitmise kohustusest, kui kindlustatud isik on tahtlikult või raskest hooletusest rikkunud vähemalt ühte kindlustuslepingus sätestatud kohustust.

Täna tähelepanu eest!!!

Olavi-Jüri Luik

Vandeadvokaat

Advokaadibüroo LEXTAL

olavi-juri.luik@lextal.ee